

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТАРАЗ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ИНСТИТУТЫ

«БЕКІТЕМІН»
Халықаралық Тараз инновациялық
институтының ректоры, д.ғ.н.,
профессор Е.Б. Саурбаев
« 24 » _____ 2021 ж.ж.

БАКАЛАВРИАТ

БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Білім беру бағдарламасы: 6B09101 - «Ветеринариялық санитария»
Образовательная программа: 6B09101 - «Ветеринарная санитария»
Educational program: 6B09101 - «Veterinary sanitation»

ТАРАЗ - 2021

Модульдік білім беру бағдарламасы

1. Білім беру бағдарламаның аталуы: 6B09101 «Ветеринариялық санитария»

2. Білім беру бағдарламаның деңгейі: 6B09101 «Ветеринариялық санитария»
бакалавриат

Білім беру саласының коды және жіктелуі: 6B09 Ветеринария

Дайындық бағыттарының коды мен жіктелуі: 6B09 Ветеринария

Білім беру бағдарламаларының тобы: B083 Ветеринария

Білім беру бағдарламасының атауы: 6B09101 «Ветеринариялық санитария»

3 Білім беру бағдарламасының паспорты

6B09101-- «Ветеринариялық санитария» білім беру бағдарламасы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығымен бекітілген білім берудің барлық деңгейлеріндегі мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына сәйкес құрастырылған

3.1 Білім беру бағдарламасының мақсаты:

6B09101-- Ветеринариялық санитария білім беру бағдарламасының мақсаты - жоғары білікті ветеринариялық-санитарлық дәрігерлерді даярлау. Негізгі мақсат - биологиялық және азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету, жануарлардың жұқпалы ауруларының алдын алу және жою мәселелерін зерттеу. Осыған орай, білім беру бағдарламасының мазмұны Қазақстан Республикасының ветеринариялық заңнамасының және халықаралық ветеринарлық ұйымдардың (ХЭБ, ФАО, ДДСҰ және т.б.) талаптарына сәйкес биологиялық және тамақ өнімдерінің қауіпсіздігін жүзеге асыру бойынша білім мен практикалық дағдыларды алуға бағытталған.

3.2 . Білім беру бағдарламасының міндеттері. Алға қойылған мақсатты негізге ала отырып, келесі міндеттер қалыптастырылады:

3.2.1. Білім деңгейін қазіргі заман талаптарына сәйкес қамтамасыз ету:

- Дербестігін дамыту, ойлау қабілеті, өзін-өзі дамыту мен өз білімін жетілдіру;
- Білім алушылардың жеке - тұлғалық ерекшеліктері ескеретін шарттарын қамтамасыз ету;
- Білім беру үрдісінде шығармашылық атмосфераны құруға оқу үдерісіне деңгейлік бағдарламалар кеңінен енгізу;
- Білім алушылардың оқу қызметіне позитивті мотивациясын қалыптастыру.

3.2.2 Шығармашылықпен жұмыс істейтін оқытушыларды қалыптастыру:

- әдістемелік бірлестіктерінің жұмыстарын жетілдіру;
- білім беру сапасын диагностикалау әдістемелерінің және жетілдіру технологиясы зерттеуді және енгізуді ұйымдастыру;
- оқытушылардың шығармашылық және ғылыми жұмыстарын жариялауды ұйымдастыру;
- білім беру үдерісінде ақпараттық технологияларды оқытушылардың оқуын жалғастыруға пайдалану.

3.2.3 Оқу - тәрбие процесін ұйымдастыруын жетілдіру:

- Оқу пәндерін өзара іс-қимылдарды интеграциялау негізінде жетілдіру;
- Саралауды оқыту технологиясын, проблемалық оқытуды дамыту;
- Оқу-тәрбие процесі технологиясын қалыптастыратын негізгі құзыреттіліктер енгізу.

3.2.4. Физикалық дені сау тұлға қалыптастыру:

- шамадан тыс оқу жағдайларға жол бермеу;
- білім алушылардың әлеуметтік - педагогикалық, психикалық және әлеуметтік денсаулық сақтайтын қатынастар қамтамасыз ету.

3.3. Біліктілігі және лауазымдар тізбесі:

Осы білім беру бағдарламасының түлегіне 6B09101 «Ветеринариялық санитария» білім беру бағдарламасы бойынша ветеринария маманы академиялық дәрежесі беріледі.

6B09101- «Ветеринариялық санитария» мамандығы бойынша оқу мерзімі – 5 жыл, оқу түрі – күндізгі, орта арнайы білім негізінде қашықтықтан оқыту, оқу мерзімі – 4 жыл; Жоғары білім негізінде оқу мерзімі – 3 жыл, оқу түрі – күндізгі,

6B09101- «Ветеринариялық санитария» мамандығы бакалавриат бітірушілердің біліктілігі және лауазымы, ҚР Еңбек және әлеуметтік қорғау 2012 жылғы 21 мамырдағы № 201-п-м (мем. тіркеу. МЮ РК от 25.06.2012 ж. №7755, өзгерістермен 17.04.2013 ж.) бұйрығымен бекітілген «Мамандардың және басқа да қызметкерлердің біліктілік кестесіне» сәйкес анықталады.

3.4 Білім бері бағдарламасының квалификациялық сипаттамасы:

3.4.1 Ветеринариялық санитарлық дәрігердің кәсіби қызметінің аясы:

Бұл бағыттың түлектері:

-агроөнеркәсіптік кешендегі экономика салаларын дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын әзірлеуге қатысу;

- материал жинау және ветеринариялық зертханалық зерттеулер жүргізу

- жануарлардың инфекциялық ауруларын балау, алдын-алу және жою;

- жануарлардың жұқпалы емес және инфекциялық ауруларына қарсы жалпы және алдын-алу шараларын ұйымдастыруын жоспарлау және ветеринарлық шараларды ұйымдастыру;

- мал шаруашылық және жануартекті шикізатқа және өсімдік текті өнімдерге ветеринарлық-санитарлық сараптау жүргізу;

- жануартекті және өсімдіктекті шикізат пен өнімдерге өндірісте, тасымалдауда, сатуда ветеринарлық-санитарлық бақылау жүргізу;

- жалпы адам мен жануарларға ортақ (антропозооздар) жануартекті өнім мен шикізат арқылы таралатын аурулардан ескерту;

- адам мен жануарларға ортақ ауру қоздырғыштарының енуінен, сондай-ақ жануартекті шикізат пен өнімдер импорттау кезінде аса қауіпті зооноздардан мемлекет аумағын қорғау;

- жарамсыз өнім мен шикізат арқылы таралатын ауру қоздырғыштарынан қоршаған ортаны қорғау

-ветеринариялық биологиялық препараттарды, жемшөп пен жемшөп қоспаларын өндіру және бақылау;

-халыққа ветеринария мәселелері бойынша кеңес беру қызметін ұсынады

-эпизоотиялық мониторинг жүргізуге қатысуға

-ветеринарлық медицина саласында зерттеулер жүргізуге қатысады

-қоршаған ортаны қорғау мәселелері бойынша халық арасында тәрбие жұмысын ұйымдастырады

-жануарлардың, құстардың және балықтардың жұқпалы және инвазиялық ауруларының, сондай-ақ антропозооздардың таралуын болдырмауға бағытталған алдын алу жұмыстарына қатысуға

- Қазақстан Республикасының ветеринария саласындағы халықаралық конвенциялардың талаптары бойынша міндеттемелерін орындауға ықпал етеді және т.б.

- зерттеу нәтижелерін өндіріске енгізуге жәрдемдесу

- жұмыс берушілерді тарту, зерттеу жүргізу үшін серіктестер табу

- балық өнімдерін, құс, мал шаруашылығы, өсімдік шаруашылығы өнімдерін өндіру және сату кезінде ветеринариялық-санитариялық ережелердің сақталуын бақылау

3.4.2 Кәсіби қызмет нысандары:

- жануартекті және өсімдіктекті жануар азығы мен тағам өнімдерін сату, сақтау, қайта өңдеу, өндіру кәсіпорындары;
- ішкі сауда орталықтарындағы ветеринарлық-санитарлық сараптау зертханасы;
- мемлекеттік кеден қызметінің бақылау-жіберу пункт мекемесі;
- биологиялық белсенді заттар мен биологиялық препараттарды өндіру және бақылау кәсіпорны;
- жануартекті және өсімдіктекті өнімдерді, жануарларды тасымалдауда көлік заттары;
- жануартекті және өсімдіктекті шикізат және дайын өнім, ара және балық шаруашылық өнімдері;
- мемлекеттік және меншікті ветеринарлық профильді мекемелер, ғылыми-зерттеу институттары.
- оқу орындары және әскери ветеринарлық қызмет

3.4.3 Кәсіби қызмет заттары:

- ауылшаруашылық жануарларының, балықтардың, аралардың барлық түрлері және олардың өнімдері, өсімдік өнімдері, өнімдердің сапасын сараптау құрал жабдықтары, биопрепараттар, химиялық реактивтер, биологиялық белсенді заттар, сабақты өткізуде оқытудың техникалық заттары (ОТЗ), ғылыми мақсатта қолданылатын құралдар, азықтар, жайылым және су көздері.

3.4.4 Кәсіби қызмет түрлері.

6В09101-Ветеринариялық санитария білім беру бағдарламасына сәйкес ветеринариялық-санитариялық дәрігерлер келесі кәсіби қызмет түрлерін орындай алады:

- сараптау- қадағалаулық;
- өндірісті-технологиялық;
- бақылаулық;
- ұйымдастыру-басқарушылық;
- ғылыми-зерттеулік;
- проекттік;
- білімдік.

3.4.5 Кәсіби қызмет функциялары. Ветеринариялық-санитариялық дәрігердің кәсіптік қызметіне жануарлар мен адамдардың денсаулығын сақтау мен қамтамасыз ету болып табылады, оның ішінде

- 1) адам мен жануардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету:
  - ара, балық, құс, жануарлардың жұқпалы және жұқпалы емес ауруларының диагностикасы, алдын-алу, жою;
  - адам мен малға ортақ аурулардан тұрғындарды қорғау;
  - инфекциялық аурулардың енуінен ел территориясын қорғау;
  - биопрепараттарды, медикаменттерді сату және өндіру кезінде ветеринарлық-санитарлық ереженің ұсталуы.
- 2) тағам қауіпсіздігін қамтамасыз ету:
  - жануардың өнім сапасын жақсарту үшін ветеринарлық шаралар жүргізу;
  - ветеринариялық-санитариялық тұрғыда сапалы мал шаруашылығы өнімдерінің өндірісін қамсыздандыру;
- 3) экологиялық қауіпсіздікті қамсыздандыру:
  - аумақты антропозоонозды аурулардан қорғау;
  - ел аумағын тағамдық өнеркәсіп, шикізат пен биопрепараттарды өндіретін кәсіпорындардың сапасыз, зиянды қалдықтардан қорғау.
  - жануар және өсімдік текті өнімдердің сапасын анықтау.

3.4.6 Кәсіби қызметтің типтік міндеттері. Кәсіби қызметінің түрлеріне сәйкес 6B09101-Ветеринариялық санитария білім беру бағдарламасына сәйкес ветеринариялық санитария мамандығының түлегі келесі міндеттерді орындау керек:

Сараптамалық-қадағалау саласындағы қызметте:

- жануар және өсімдік тектес өнімдердің сапасы мен қауіпсіздігін бағалау;
- жануар текті өнімдер мен шикізат өндіру, тасымалдау және сатуға ветеринариялық-санитариялық бақылау;
- жануар текті өнімдер мен шикізат арқылы берілетін аурулардың алдын-алу;
- Қазақстан Республикасының аумағын импортталатын өнімдер мен шикізат арқылы берілетін аурулардың таралуынан қорғау

Өндірістік-технологиялық саласындағы қызметте:

- жануар және өсімдік тектес өнімдерді өндіру, өңдеу технологиясы, сақтау, тасымалдау және сатылымның орындалуын ұйымдастыру және қадағалау; дәрілік заттар, биологиялық препараттар және азықтық қоспаларды дайындау мен қолдануын ұйымдастыру және бақылау;
- азықтандыруға азықтардың дайындалуын бақылау;

Ұйымдастырушылық-басқару саласындағы қызметте:

- Қазақстан Республикасының аумағында ветеринариялық заңнаманың сақталуын бақылау;
- қоршаған ортаның биологиялық ластануын бақылау;
- ветеринарлық персонал және мал, құс пен балық және басқа да шаруашылықтар жұмысшылардың жануарлар, құс пен балықтармен жұмысы кезінде техника қауіпсіздігінің сақталуын оқыту және бақылау;
- балық, құс шаруашылығы, жануар және өсімдік тектес өнімдерді, биологиялық белсенді заттар мен қоспаларды өндіру және сату кезінде ветеринариялық-санитариялық ережелердің сақталуын бақылау;
- сараптау-қадағалау қызметін іске асыратын кәсіби ұжыммен меңгеру, ветеринариялық-санитариялық шаралардың экономикалық тиімділігін бағалау.

Бақылау саласындағы қызметте:

- ет-сүт өнеркәсібінің кәсіпорындарында, сойыс пунктарында, қасапханаларда, мини зауыттарда, цехтарда және мал шаруашылығы өнімдерін шығаратын кәсіпорындарда сапа, стандарттарға сәйкестік және ветеринариялық-санитариялық сараптау, гигиена және технологиясы ережелерінің сақталуын бақылау;

Білім беру саласындағы қызметте:

- мамандықтың профилі бойынша орта кәсіби оқу орындарында педагогикалық жұмыс, сараптамалық-қадағалау қызметін іске асыратын ветеринарлық мамандарды даярлау және қайта даярлау;

Ғылыми-зерттеу саласындағы қызметте:

- ветеринариялық, биологиялық, экологиялық және тағамдық бағыттағы ғылыми-зерттеу, өндірістік мекемелерде ғылыми зерттеу және эксперименттерді өткізу;

Жобалық қызмет саласында:

- тағамдық, ет-сүтті (ет комбинаттар, сойыс пунктары, қасапханалар, сүт комбинаттары, шұжық, консерві, ірімшік қайнатқыш өндірісі бойынша мини зауыттар және т.б.) өнеркәсіп, сауда жүйесі, базарлардағы ветеринариялық-санитариялық сараптау зертханалары объектілерін құрылысы кезінде жобалық-сметалық құжаттарды дайындау және сараптамасына қатысу;

4. Білім беру бағдарламасының түлектерінің білімі мен дағдылары 6B09101–
Ветеринариялық санитария мамандығы бойынша білім беру бағдарламасын бітірушіде ***мына жайлы түсінігі болуы:***

- жануарлар мен құстарды алғашқы өңдеу технологиясы мен гигиенасының негіздерін;
- жануарлар мен құстардың жұқпалы және инвазиялық ауруларының диагностикасы;
- экономикалық зиян келтіретін жануарлар мен құстардың ауруларының тізімі
- жануарлар мен құстардың жұқпалы және инвазиялық ауруларының диагностикасы;
- аурулардың Қазақстан Республикасы және көршілес мемлекеттерде аурулардың таралуын;
  - инфекциялық, инвазиялық және басқа да аурулардың пайда болуында әр түрлі тағамдық өнімдердің эпидемиологиялық рөлін;
  - жануарларды (құстарды) союға жіберілмейтін аурулар мен жағдайларының тізімі;
  - инфекциялық және инвазиялық аурулар қоздырушыларының табиғи жағдайларға, физикалық және химиялық факторлардың әсеріне тұрақтылығы;
  - инфекциялық, инвазиялық және басқа да аурулар кезіндегі жануарлардың (құстар) ұша мен ішкі мүшелерін ветеринариялық-санитариялық бағасын;
  - ет пен ет өнімдерін тауартану, таңбалау және консервілеу негіздерін;
  - ет пен ет өнімдерін, сүт пен сүт өнімдерін зарарсыздандырудың санитарлық тұрғыда сенімді және экономикалық тиімді тәсілдерді;
  - адамдардың зооантропонооздармен сырқаттануын болдырмау бойынша дауалау шараларын;
  - инфекциялық этиологиясы бар аурулар табылған кезінде қасапхана және ет өңдейтін кәсіпорындарды дезинфекциялау және дератизациялаудың заманауи заттары мен әдістерін;

білу керек:

- ветеринарлық істің заңнамалық тәртібінің белгіленуін, республиканың ветеринарлық қызметінің құрылымын және мемлекеттік ветеринарлық ұйымдардың қызметтерін, мал шаруашылығы және өңдеу кәсіпорындарының биологиялық қалдықтарын, ағынды суларын зарарсыздандырудың заманауи әдістерін;
- ветеринария саласындағы мемлекеттік саясат және мемлекеттік монополияға байланысты ветеринарлық шаралар;
- жануарлардың жұқпалы ауруларының алдын алудың диагностикалық әдістері мен құралдары
  - жануарлардың инфекциялық және жаппай жұқпалы емес ауруларына қарсы жалпы және профилактикалық іс-шараларды ұйымдастыру үшін ветеринариялық іс-шараларды жоспарлау және ұйымдастыру тәртібі;
  - ветеринариялық-санитариялық қадағалау объектілері әр түрлі инфекциялық аурулардың қоздырушыларымен жұқтырылған кезінде қолданылатын дезинфектанттардың концентрациясы және экспозициясын;
  - инфекциялық, инвазиялық аурулар қоздырушыларына термикалық режимдердің (жоғары және төмен температура) әсері, санитарлық өңдеудің сапасын микробиологиялық бақылау үшін ветқадағалау объектілерінен сынама алу ережелерін;
  - мал шаруашылығы, құс шаруашылығы, балық шаруашылығы, ет өнімдері, бал шаруашылығы өнімдерінің дайын ассортиментінің сапасы мен тауарлық құндылығын анықтау үшін мемлекеттік стандарттардың және өсімдік тектес өнімдеріне сертификаттардың негізгі көрсеткіштерін, экспортталатын және импортталатын жануарлар (соның ішінде зертханалық, декоративтік), шикізаттар, өнімдердің тасымалы кезінде қызметтің құрылымы және бақылау ережелері;
  - сойыс малын ветеринарлық күту ережелері, ветеринариялық-санитариялық жағдайын бағалайтын ұша мен ішкі мүшелерді союдан кейінгі ветеринариялық-санитариялық сараптауды ұйымдастыру және әдістемесі, тағамдық улануларды дауалау

шаралары, лажсыздан сойылған жануар етін, дұрыс сақтамау және тасымалдамауынан пайда болатын өзгерістер кезінде етті пайдалану мен зарарсыздандыру ережелерін.

ептілігі болуы:

-диагностикалық шараларды жүргізу және жануарлардың жұқпалы ауруларының нақты алдын-алу құралдарын қолдану

-жануарлардың инфекциялық және жаппай жұқпалы емес ауруларына қарсы жалпы және профилактикалық іс-шараларды ұйымдастыру үшін ветеринариялық іс-шараларды жоспарлау және ұйымдастыру;

- жануар және құстарды сою алдындағы ветеринариялық-санитариялық қарау әдістемесін; ауыл шаруашылығы және жабайы жануарлар ұшасы мен ішкі мүшелерін союдан кейінгі ветеринариялық-санитариялық сараптау әдістемесін; консервіленген және консервіленбеген етті компрессорлық трихинеллоскопия әдістемесін; сау және ауру мал етін сезімдік және физика-химиялық зерттеу әдістерін; жануар, құс және балық еттерін балаусалыққа зерттеу әдістерін;тағамдық жануар майларын және өсімдік майлары, жұмыртқа мен балды зерттеу әдістерін; сүт және сүт өнімдерін зерттеу әдістерін; әр түрлі жануар етін анықтау әдістерін; ет және ет өнімдерін бактериологиялық талдау әдістерін.

дағдысы болуы:

- қан алу, вакцинация, туберкулинизация жүргізу;

- ережелер мен нұсқаулықтарға сәйкес патологиялық материалдарды дайындау, қалдық материалдарды жою;

-жұмыстарды ветеринариялық гигиена ережелері мен ережелеріне сәйкес жүргізу;

- дезинфекциялау, дезинсекциялау, дератизациялау;

- диагностикалық шаралар және жануарлардың жұқпалы ауруларының нақты профилактикасы құралдарын қолдану;

- жануарлардың инфекциялық және жаппай жұқпалы емес ауруларына қарсы жалпы және профилактикалық іс-шараларды ұйымдастыру үшін ветеринариялық іс-шараларды жоспарлау және ұйымдастыру;

- жануарларды (құстарды) қасапхана кәсіпорындарына қабылдау мен тапсыруын және оларды сойысқа дайындауын;

- жануар және құстарды сою алдындағы ветеринариялық-санитариялық қарауды ұйымдастыру және өткізуін;

- жануар және құстарды союдан кейінгі ветеринариялық-санитариялық қарауды ұйымдастыру және өткізуін;

- сынама алу, материалды консервілеу және оларды бактериологиялық, вирусологиялық, физика-химиялық, микологиялық, токсикологиялық және радиометриялық зерттеулер үшін ветеринарлық зертханаға жіберу;

- мал шаруашылығы өнімдерін ветеринариялық-санитариялық сараптаудан өткізу және олардың сапасы мен қауіпсіздігі жайлы негізделген қорытынды беру;

- өсімдік тектес өнімдер және балға ветеринариялық-санитариялық бақылау жүргізу;

- жануар текті өнімдер мен шикізаттарды өңдейтін кәсіпорындардың ветеринариялық-санитариялық жағдайына бақылауды іске асыру және сапалы өнімдердің шығарылуын қамсыздандыру;

- инфекциялық және инвазиялық этиологиясы бар аурулар табылған жағдайда жалпы ветеринариялық-санитариялық және ұйымдастыру - шаруашылық шаралар кешенін жүргізу;

- аса қауіпті инфекциялық аурулар кезінде жалпы мен арнайы ветеринариялық-санитариялық және ұйымдастыру – шаруашылық шаралар кешенін жүргізу;

- радиометриялық бақылау жүргізу, радиациялық зақымдану кезінде жануар және өсімдік тектес өнімдерді зарарсыздандыру және қолдану;

- инфекциялық аурулар табылған кезінде ет комбинаты, қасапхана және басқа да қасапхана мен ет өңдейтін кәсіпорындардың сойып бөлшектеу цехтарының дезинфекциясын өткізу;

- ет өңдейтін кәсіпорындар мен шаруашылықтарда дератизацияны өткізу.

құзыреттілігі болуы:

- ветеринариялық істің заңнамалық реттелуі республика ветеринариялық қызметінің құрылымын және мемлекеттік ветеринариялық ұйымдардың функцияларын, биологиялық қалдықтарды, малшаруашылығы мекемелері мен өңдеу орындарының сарқынды-ластанған суларны залалсыздандырудың заманауи әдістерін білу;

- ветеринария саласына және мемлекеттік монополияға жататын ветеринариялық шараларға қатысты мемлекеттік саясат;

- жануарлардың инфекциялық ауруларын диагностикалу және профилактикалау әдіс-тәсілдерін білу;

- жануарлардың инфекциялық және жаппай жұқпалы емес ауруларына қарсы жалпы және профилактикалық ветеринариялық шараларды ұйымдастыру ісін жоспарлау және ұйымдастыру тәртібін білу;

- ветеринариялық санитария және сараптау, тағам өнімдері сапасы мен қауіпсіздігін бағалау, жануар текті жоғары сападағы өнімдер өндіру барысын білу;

- жануар текті өнімдер мен шикізаттарды өндіру, қайта өңдеу, сақтау және пайдаға асыру бойынша мемлекеттік және өндірістік ветеринариялық-санитариялық бақылауды ұйымдастыру;

- профилактикалық және эпизоотияға қарсы шаралар жоспарларын құрастыру, жануарлардың инфекциялық және жаппай жұқпалы емес ауруларын мониторингтеу және профилактикалау;

- ветеринариялық-санитариялық талаптарды қадағалау жұмыстарын ұйымдастыру;

- ветеринариялық білімді насихаттау;

- дезинфекциялық құрал жабдықтарды, бүріккіштерді орнату және қалыпқа келтіру білу.

5. Модульдер бойынша оқыту нәтижелері:

1. М 1. Қазіргі әлемдегі әлеуметтік ғылымдар және коммуникация негіздері

Кәсіби қарым-қатынас дағдыларын білу; сыни тұрғыдан ойлауды қолдану, Қазақстанның тарихи-экономикалық дамуын түсіну, әлеуметтік-гуманитарлық пәндердің базалық білімін ескере отырып, әртүрлі салалардағы жағдайды бағалау мүмкіндігі

2. М 2.1. Мамандыққа кіріспе

Жасушалық биологияны және жануарлар морфологиясын, сонымен қатар зерттеу әдістерін дамытуда сауатты болу. Бактериялардың, вирустардың геномы, жануарлар жынысының дамуындағы хромосомалық ауытқулар. Мал өсіру технологиясы туралы білу. Ауылшаруашылық жануарларын іріктеудің және іріктеудің практикалық әдістері, тұқымын жақсарту, асылдандыру әдістері, табындарды көбейту және жас малдарды өсіру мәселелерін жете түсіну.

3. М 2.2. Физиологический

Сау организмнің өмірлік маңызды функцияларына, олардың тетіктеріне құзіретті бола отырып, сыртқы орта мен жануарлардың денсаулығын сақтау технологиялары мен тірі ағзаларда болатын химиялық процестермен өзара әрекеттескенде функцияның заңдылықтарын зерттейді. Алынған теориялық білім мен дағдыларды практикалық және зерттеу жұмыстарында қолдану

4. М 2.3. Кәсіби коммуникативті

Кәсіби қазақ (орыс) тілінде тіркеу және ветеринарлық құжаттаманы білу. ветеринариялық-санитариялық терминдерді қазақ (орыс) латын және ағылшын тілдерінде оқи, жаза және айта алады. Қазақ (орыс) тіліндегі жануарлар мен құстардың инфекциялық емес, инфекциялық және инвазиялық аурулары атауларының ерекшеліктерін білу

5. М 2.4. Зертханалық- диагностика

Ол клиникалық, зертханалық, патоморфологиялық және басқа деректерді талдауға, олардың негізінде патологиялық процестердің пайда болу себептері мен механизмдері туралы қорытынды жасауға құзырет береді. ветеринарлық зертханалар, зертханалық шыны ыдыс және технология туралы түсінік. IT қолдану болашақ мамандарға ветеринария мәселелері бойынша басқарушылық шешімдерді дайындау және қабылдау үшін ақпараттық және аналитикалық қолдау саласындағы жабдықтармен қамтамасыз етеді.

6. М 2.5. Гигиеналық

Мал сою кезіндегі ветеринариялық-санитариялық сараптама мәселелерінде сауатты болу; ет, сүт және жануарлардан алынатын шикізатты заманауи әдістермен зерттеуде; жұқпалы, инвазивті, жұқпалы емес аурулармен және жануарлардың улануымен. өнімнің және шикізаттың, жартылай фабрикаттардың, дайын өнімнің, ветеринариялық объектілердегі дезинфекциялардың санитарлық-микробиологиялық сапасын бақылау саласындағы білімдерін көрсетеді.

7 М 2.6. Ветеринариялық микробиология және иммунология

Микробиологияда микробиологиялық әдістерді қолдану арқылы микроорганизмдердің түрлерін ажырату. Ет өңдеу зауыттарында, мал сою пункттерінде ветеринариялық-санитариялық сараптама зертханаларында, балық өнімдерін және ара шаруашылығында ветеринариялық-санитариялық қызметті ұйымдастыру, сонымен қатар сақтау әдістері мен оларды бағалау мәселелерін шешу. иммунитет және оның факторлары мәселелерінде және жұқпалы аурулардың ерекшелігінде. сондай-ақ иммунологиялық реакцияларда құзыретті болу

8 М 2.7. Фармакология, токсикология және токсикологиялық талдау

Жануарлардың денсаулығын қорғауға бағытталған дәрілік заттарды қолдану дағдыларына ие болу, улар мен улы заттардың токсикодинамикасы мәселелерінде сауатты болу

9. М 3.1. Ветеринариялық диагностикалық

Әр түрлі патологиялары бар жануарларға қажетті диагностикалық және емдік шараларды анықтау және АВК беру үшін заманауи әдістер мен диагностикалық және терапиялық әдістерді қолдану дағдыларын игеру, жануарларды қабылдаудың теориялық негіздері мен ережелерін білу, радиометрия мен дозиметрияны жүргізуде, ветеринариялық қадағалау объектілеріне радиациялық сараптама жүргізу кезінде дозиметриялық құрылғыларды пайдалану кезінде құзіретті болу.

10. М3.2. Ветеринариялық- санитариялық.

Өнімді ветеринариялық-санитариялық бағалау мен сараптауды қолдану қабілеті, гигиена стандарттары мен талаптарын, сонымен қатар өндірістегі гигиена мен санитарияны, әртүрлі малдарды пайдалану, күтіп-бағу, азықтандыру және өсіру, жануарлардан алынатын өнімдерді тасымалдау және сақтау ережелеріне құзыретті болу.

11. М 3.3 Индеттану және паразитология

Индеттану, инфекция және жұқпалы аурудың табиғаты, індеттену процесінің негіздері мен заңдылықтары, індет ошақтарын зерттеулерді білуде, жануарлардың жұқпалы және инвазиялық ауруларымен күресу шараларын ұйымдастыру мен жүзеге асыруда, жұқпалы аурулардың негізгі қоздырғыштарын жүйелеуде және таратуда. Аралас инвазиялық ауруларды анықтауда және осы негізде инвазиялық аурулармен күрес тактикасын дамытуда құзыретті болу

12. М 3.4 Ветеринарлық істі ұйымдастыру

Ветеринарлардың денсаулық сақтау дәрігерлерінің, фермерлердің және жануарлар ауруларының алдын-алу жөніндегі келісілген іс-шараларды ұйымдастыру мәселелерінде. Қазақстан Республикасының аумағын жануарлардың жұқпалы және экзотикалық ауруларының басқа мемлекеттерден енуінен және таралуынан қорғау, өндіріс, жануарларды сақтау, өңдеу және сату объектілеріндегі бақылау және қадағалау. ветеринариялық қызмет, тауарлары мен қызметтерін жылжыту үшін байланыс жүйесін құру

13. М 3.5. Тағам өнімдерінің сапасы мен қауіпсіздігі

Азық-түлік қауіпсіздігі, қоршаған орта факторларының жануарлардың денсаулығын қорғауға, өнімділігін арттыруға және жоғары санитарлық сапа деңгейіне әсеріне қатысты сауатты болу. өнімнің тағамдық құндылығын анықтау әдістерін меңгеру, ет және сүт өнімдерінің сапасын анықтауда тауардың бағасы; өнімнің жалғандығын анықтау әдістерін білу; сараптама жүргізу және сот сарапшысы ретінде қорытынды жаза білу.

14. М 3.6 Ветеринариялық-санитариялық бақылау

Бақыланатын тауарларды Қазақстан Республикасының кедендік шекарасы арқылы өткізу кезінде кедендік бақылау және ветеринариялық-санитариялық қадағалау тәртібінде. экспорттық-импорттық операцияларды жүзеге асыратын ет және сүт кәсіпорындарының ветеринариялық гигиенасы және санитария мәселелері бойынша, экспорттық-импорттық операциялар кезінде бақыланатын тауарлар мен объектілердің қабылдау, қайта өңдеу мен «тірі» тауарларды карантиндеудің әдістерін айқындауға құзыретті болу

6. Білім беру бағдарламасының оқыту нәтижелері (құзыреттілігі)

Бағдарламаны жүзеге асырудың нәтижесі - "Болон процесінің" терминологиясымен көзделген дескрипторлар арқылы сипатталатын бітірушінің қалыптасқан негізі құзыреттілігі болып табылады. Құзыреттілік тәсілдемелерінің әдістері әлемнің көптеген елдерінде белсенді және тиімді түрде қолданылады және "Болон процесінің" аясында негізге алынады.

ЖОО бітірушінің жалпы құзыреттілігі жалпы сауаттылыққа, әлеуметтік-этикалық құзыреттілікке, экономикалық және ұйымдастыру-басқару құзыреттіліктеріне, арнайы және басқа да құзыреттіліктерге қойылатын талаптарға сәйкес қалыптасады.

Құзыреттіліктің шифрі мен атауы	Құзыреттіліктің шифрі мен түрлері	Шифр и определения целей и задач компетенций
1	2	3
1 Базалық (блок ООД)	М.1. Қазіргі әлемдегі әлеуметтік ғылымдар және коммуникация негіздері 1.1 Әлеуметтік ғылым	1.1.1. Дүние танымы мен ойлау мәдениеті кең, аса жоғары білімді тұлға қалыптастыруға мүмкіндік беретін жаратылыстану, әлеуметтік-гуманитарлық және экономикалық пәндер бойынша базалық пәндерді игеру. 1.1.2. Философиялық, әлеуметтік және жеке маңызды философиялық мәселелерді талдай білу. 1.1.3. Ойлау мәдениетіне ие, ақпаратты жалпылауға, талдауға, қабылдауға, мақсат қоюға және оған жетудің жолдарын таңдауға қабілетті 1.1.4. Тарихи процестің қозғаушы күштері мен заңдылықтарын, адамның тарихи процестегі орнын, қоғамның саяси ұйымын түсіне білу. 1.1.5. Негізгі тарихи фактілерді ұсынудың негізгі әдістерін білу. 1.1.6. Кәсіби күнделікті іс-әрекетке және магистратурада үздіксіз білім алуға қажетті жаңа білім алу дағдыларына ие. 1.1.7. Экологияның, қоршаған ортаны қорғаудың және тұрақты дамудың ең өткір және күрделі мәселелерін талқылауда кеңейтілген интеграцияланған объективті және шығармашылық көзқарасқа ие болу.

		<p>1.1.8. Табиғи және техногендік экологиялық процестерді және оларды реттеудің мүмкін жолдарын анықтап, талдай білу.</p> <p>1.1.9. Биосфера компоненттерінің қоршаған ортаға тигізетін зардаптары, әсіресе қоршаған ортаны басқаруды интенсификациялау жағдайында өзара әрекеттесуінің негізгі заңдылықтары туралы білімді қалыптастыра білу.</p> <p>1.1.10. Табиғат заңдарын білетін, табиғатты пайдаланудың негізгі міндеттерін түсініп, құрмет пен қоршаған ортаны қорғауға дайын болу керек.</p>
	<p>1.2. Тілдік дайындық және қазіргі әлемдегі қарым-қатынас негіздері</p>	<p>1.2.1. Іскери және кәсіби қарым-қатынас құралы ретінде қазақ, орыс және шет тілдерін еркін қолдана білу.</p> <p>1.2.2. Шет тілдерінің біреуін кәсіби қызмет саласындағы ақпаратты шетелдік көздерден алуға және бағалауға мүмкіндік беретін деңгейде сөйлеу.</p> <p>1.2.3. Әріптестермен араласуға, ұжымда жұмыс істеуге дайын.</p> <p>1.2.4. Әлемнің қазіргі заманғы табиғи-ғылыми бейнесі туралы білімді оқу және кәсіби қызметінде қолдана білу, ақпаратты математикалық өңдеу әдістерін, теориялық және эксперименттік зерттеулерді қолдана білу.</p> <p>1.2.5. Ол заманауи компьютерлік техниканы және бағдарламалық қамтамасыз етуді, сондай-ақ заманауи техникалық оқыту құралдарын кәсіби білуге қабілетті.</p> <p>1.2.6. Қазіргі ақпараттық қоғамның дамуындағы ақпараттың мәні мен маңызын түсіну, осы процесте туындайтын қауіптер мен қауіптерді түсіну, ақпараттық қауіпсіздіктің, оның ішінде мемлекеттік құпияларды қорғаудың негізгі талаптарын орындай білу</p> <p>1.2.7. Ақпаратты алудың, сақтаудың, өндеудің негізгі әдістерін, әдістері мен құралдарын қолдануға, ақпаратты басқарудың құралы ретінде компьютермен жұмыс істеуге дайын.</p> <p>1.2.8. Оқу пәндері мен білім беру салаларында, сондай-ақ қоршаған әлемде ақпаратқа қатысты дағдыларға ие.</p> <p>1.2.9. Ол қазіргі заманғы ақпарат құралдары мен ақпараттық технологияларды меңгереді</p>
	<p>1.3. Физикалық және эстетикалық тәрбие</p>	<p>1.3.1. Саналы қозғалыс белсенділігі процесінде адамның денсаулығын сақтауға және нығайтуға бағытталған әлеуметтік қызмет саласын білу.</p> <p>1.3.2. Адамның физикалық және зияткерлік дамуы, оның дене белсенділігі мен салауатты өмір салтын қалыптастыру, дене тәрбиесі, дене дайындығы және дене дамуы арқылы әлеуметтік бейімделу мақсатында қоғам құрған және</p>

		<p>пайдаланатын құндылықтар мен білімнің жиынтығы болып табылатын мәдениетке ие болу</p> <p>1.4.1. Қазақстан Республикасының заңнамасы саласындағы теориялық ережелерді білу; сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілікпен қарауға, заң мен заңды құрметтеуге, ғаламдық компьютерлік желілерде ақпаратпен жұмыс істеуге қабілетті.</p> <p>1.4.2. Сыбайлас жемқорлық елдің ұлттық мүдделеріне, экономикалық қауіпсіздігіне ғана емес, сонымен бірге бүкіл халықаралық қоғамдастықтың мүдделеріне нақты қауіп төндіретінін білу.</p> <p>1.4.3. Тұлғаға әлеуметтанулық көзқарас, әлеуметтенудің формалары, бағыттары мен сипаттамалары, әлеуметтік мінез-құлықты реттеудің негізгі заңдылықтары мен формалары, саяси заңдар туралы ғылыми түсінікке ие болыңыз.</p> <p>1.4.4. Студенттерді арнайы саяси теориялармен таныстыру, қоғамдық өмір құбылыстарын жан-жақты зерттеу, қоғамдағы процестердің өзара байланысын анықтауға үйрету.</p> <p>1.4.5. Тарихи мұра мен мәдени дәстүрлерге, әлеуметтік және мәдени айырмашылықтарға төзімді және құрметпен қарауға дайын.</p> <p>1.4.6. Мәдениеттің нысандары мен типтері, олардың қызмет етуі мен дамуы, негізгі мәдени және тарихи орындарды, мәдениеттің құбылыстарын, оның адам өміріндегі рөлін түсіндіруде икемділігі туралы білімі болуы; қазіргі қоғамның мәдени ортасына назар аудару; ұлттық және әлемдік мәдени мұраның сақталуы мен өсуіне қамқорлық жасаудың практикалық дағдыларын игеру.</p> <p>1.4.7. Этикалық және рухани құндылықтар туралы; тұлғаға социологиялық көзқарастар туралы; әлеуметтік мінез-құлықты реттеудің негізгі заңдылықтары мен формалары; билік пен саяси өмірдің мәні, саяси қатынастар мен процестер, қоғам мен түрлі әлеуметтік топтар өміріндегі саяси жүйелердің рөлі туралы; сана мен өзін-өзі танудың адамдардың мінез-құлқындағы, қарым-қатынасындағы және іс-әрекетіндегі, тұлғаның қалыптасуы мен қалыптасуындағы рөлі туралы түсінігі бар.</p> <p>1.4.8. Мінез-құлықтың этикалық және құқықтық нормаларына ие; психофизикалық қабілеттер мен қасиеттерді игеруді, дамуды, жетілдіруді және белсенді болуды, денсаулықты сақтау және нығайтуды қамтамасыз ететін, ұжымда жұмыс істеуге, өз көзқарасын дұрыс қорғауға, жаңа</p>
	1.4.Әлеуметтік ғылымдар	

		<p>шешімдерді ұсынуға мүмкіндік беретін практикалық білім мен дағдылар жүйесіне ие.</p> <p>1.4.9. Әлеуметтік және кәсіби мәселелерді шешуде әлеуметтік-саяси ғылымдардың негізгі принциптері мен әдістерін қолдана білу</p>
2 негізгі (блок БД)	М.2.1.Мамандыққа кіріспе	<p>2.1.1. Жануарлар ағзасының құрылысын оның қызметі мен дамуын білу.</p> <p>2.1.2. Практикалық микроскопиялық дағдыларға ие, алған біліміне сүйене отырып, микроскоппен цитологиялық және гистологиялық препараттарды дұрыс өңдей білу, әртүрлі жасуша түрлерін, жасушааралық субстанцияны, қан тамырларын, жасуша бөлінуінің морфологиялық белгілерін ажырата білу.</p> <p>2.1.3. Студент жануарлар организмнің жасушалары мен жасушалық емес құрылымын, ұрық жасушаларының дамуы мен құрылысын, эмбриональдық дамудың негізгі кезеңдерін, уақытша мүшелерді, эпителиальды, сұйықтық, талшықты, қаңқа дәнекер, жануарлар ағзасының бұлшықет және жүйке ұлпаларының пайда болуын, құрылымын, топографиясын және функцияларын біледі.</p> <p>2.1.4. Бактериялардың, вирустардың геномы, жануарлар жынысының дамуындағы хромосомалық ауытқулар. жануарлар құрылымы мен биологиясының ерекшеліктерін түсінеді және біледі; маңызды жүйелік топтардың ерекшеліктерін және оларды анықтау принциптерін ажырату; ғылыми сұрақтар қою және зерттеу жүргізу.</p> <p>2.1.5. Тұқым қуалайтын материалдың биологиялық, генетикалық, химиялық және морфологиялық табиғаты туралы білімдерге ие және жануарлардың ауруларға тұқым қуалаушылық қабілеттілігін жоғарылатады.</p> <p>2.1.6. Мал өсіру технологиясы туралы білу. Ауылшаруашылық жануарларын іріктеудің және іріктеудің практикалық әдістері, тұқымын жақсарту, асылдандыру әдістері, табындарды көбейту және жас малдарды өсіру мәселелері. Жануарларды өсіруді және оларды ұтымды пайдалануды біледі</p> <p>2.1.7. Түрлері мен тұқымдық сипаттамаларына байланысты жануарлардың өнімділігін анықтауды біледі</p> <p>2.1.8. Технологиялық машиналар мен жабдықтардың орналасуы, олардың пайдалану және техникалық сипаттамалары туралы теориялық және практикалық білімдерге ие</p>
		2.2.1. Студент өмірлік процестердің мәні мен

	<p>М.2.2. Физиологиялық</p>	<p>жекелеген мүшелер функцияларын және ағзаның химиялық құрамын, жасушалардың құрылымын, қасиеттерін және тірі ағзадағы зат алмасу мен энергияны біледі. 2.2.2. Сау организмнің өмірлік маңызды функцияларына, олардың механизмдеріне сауатты болу үшін, қоршаған ортамен өзара әрекеттесу кезіндегі функцияның заңдылықтары зерттеледі. 2.2.3. Студентер жануарлардың денсаулығын сақтау технологияларының тірі организмдердегі химиялық құрамы мен химиялық процестерге әсерін біледі. 2.2.4. Алынған теориялық білім мен дағдыларды практикалық және зерттеу жұмыстарында қолданады.</p>
	<p>М.2.3. Кәсіби-коммуникативтік</p>	<p>2.3.1. Кәсіби салада шет тілдерін қолдана білу. 2.3.2. Латын терминдерін, терминдік элементтерді ветеринарлық тәжірибеде қолданады. 2.3.3. Кәсіби қазақ (орыс) тілінде тіркеу және ветеринарлық құжаттаманы білу. 2.3.4. Кәсіби ветеринариялық-санитариялық терминологияны қазақ (орыс) латын және ағылшын тілдерінде оқи, жаза және айта алады. 2.3.5. Қазақ (орыс) тіліндегі жануарлар мен құстардың инфекциялық емес, инфекциялық және инвазиялық аурулары атауларының ерекшеліктерін игеру.</p>
	<p>М.2.4. Лабораториялық-диагностикалық</p>	<p>2.4.1. Бұл клиникалық, зертханалық, патоморфологиялық және басқа деректерді талдауға, олардың негізінде патологиялық процестердің пайда болу себептері мен механизмдері туралы қорытынды жасауға құзырет береді. 2.4.2. Ветеринарлық зертханалар, зертханалық шыны ыдыс және технология туралы түсінік. 2.4.3. Серологиялық, вирусологиялық және бактериологиялық зерттеу әдістерін қолдана білу. 2.4.4. Методикалық түрде жануарлардың өлексесін жарып көру және патоморфологиялық диагностика; нәтижелерді тіркеуге және жануарлардың өлімінің себептері туралы қорытынды жасауға; зертханалық зерттеу үшін патологиялық материалды дұрыс қабылдап, жазып алып және жіберуге құзыретті болу. 2.4.5. IT қолдану болашақ мамандарға ветеринария мәселелері бойынша басқарушылық шешімдерді дайындау және қабылдау үшін ақпараттық және аналитикалық қолдау саласындағы жабдықтармен қамтамасыз етеді 2.4.6. Деректер базасын, білім базаларын,</p>

		сараптамалық жүйелерді, ақпараттық жүйелерді интеллектуализациялау тәсілдері, әдістері мен құралдарын құру және құру принциптеріне ие болу
	М.2.5. Гигиеналық	<p>2.5.1. Ветеринариялық объектілерде дезинфекция, дезинсекция және дезинсекция ережелерін игеру.</p> <p>2.5.2. Үй-жайлар мен аумақтарды күтуге, санитарлық тазартуға арналған ветеринариялық-санитариялық және гигиеналық ережелерді әзірлеу.</p> <p>2.5.3. Мал сою кезіндегі ветеринариялық-санитариялық сараптама мәселелерінде сауатты болу; ет, сүт және жануарлардан алынатын шикізаттың заманауи әдістерін зерттеуде құзыретті болу.</p> <p>2.5.4. Инфекциялық, инвазиялық, жұқпалы емес аурулар мен жануарлардың улану кезіндегі санитарлық-гигиеналық зерттеудің дәстүрлі және заманауи әдістерін қадағалауға және бақылауға дайын.</p> <p>2.5.5. Өнімдер мен шикізаттардың, жартылай фабрикаттардың, дайын өнімдердің санитарлық-микробиологиялық сапасын бақылау саласындағы білімдерін көрсетеді.</p> <p>2.5.6. Қоршаған орта нысандарын санитарлық-гигиеналық бағалаудың микробиологиялық көрсеткіштерін біледі.</p>
	М.2.6. Ветеринариялық микробиология және иммунология	<p>2.6.1. Микробиологиялық әдістерді қолданудағы микроорганизмдердің түрлерін ажыратыңыз.</p> <p>2.6.2. Ет өңдеу зауыттарында, мал сою пункттерінде ветеринариялық-санитариялық сараптама зертханаларында ветеринариялық-санитариялық қызметті, балық өнімдерін және ара шаруашылығын ұйымдастыру мәселелерін, сонымен қатар сақтау әдістері мен оларды бағалау мәселелерін шешу.</p> <p>2.6.3. Иммунитет және оның факторлары туралы сұрақтарға және жұқпалы аурулардың ерекшелігіне қатысты сауатты.</p> <p>2.6.4. Ветеринариялық иммунология негіздерінің теориялық білімі мен практикалық дағдыларына және осы білімді қолдануға ие.</p>
	М.2.7. Фармакология, токсикология және токсикологиялық талдау.	<p>2.7.1. Әр түрлі дәрілік формаларды дайындау мүмкіндігі; дәрі-дәрмекті әртүрлі ауылшаруашылық жануарлары мен құстарға мөлшерлеу принциптерін игеру.</p> <p>2.7.2. Жануарлардың денсаулығын қорғауға бағытталған дәрілік заттарды қолдану дағдыларына ие болу.</p> <p>2.7.3. Улар мен улы заттардың токсикодинамикасында сауатты болу.</p> <p>2.7.4. Дәрілік, улы заттарды есепке алу, сақтау</p>

		және жұмыс кезіндегі қауіпсіздік ережелерін біледі.
3 Арнайы (блок ПД)	М.3.1. Ветеринариялық- диагностикалық	<p>3.1.1. Жануарлардың ауруларын анықтау, диагностикасы және алдын-алу мақсатында ветеринариялық диагностика саласындағы соңғы ғылыми жетістіктерді қолдана білу.</p> <p>3.1.2. Ветеринарлық медицинада қолданбалы зерттеу әдістерін қолдануға дайын.</p> <p>3.1.3. Қажетті диагностикалық және емдік шараларды анықтау үшін қазіргі заманғы әдістер мен диагностикалық және емдеу әдістерін қолдану дағдыларына ие болу.</p> <p>3.1.4. Диагностика саласындағы негізгі білімді, ауру жануарды емдеуге арналған диагностикалық және терапевтикалық құралдармен өз бетінше жұмыс жасай білуді көрсетеді.</p> <p>3.1.5. Жануарлардың инфекциялық және жұқпалы емес ауруларында антисептикалық және асептикалық талаптарға сәйкес келетін алғашқы ветеринариялық көмек көрсету.</p> <p>3.1.6. Жеке жануарларды зерттеу әдістері және анамнезді жинау.</p> <p>3.1.7. Ветеринариялық құралдармен жұмыс істей білу, дәрігердің және деонтологияның қағидаларын білу, жануарларды қабылдаудың теориялық негіздері мен ережелерін білу.</p> <p>3.1.8. Шешім қабылдаудың тиімді әдістерін қолдана білу.</p> <p>3.1.9. Радиометрия мен дозиметрияны жүргізуде, радиометриялық, дозиметриялық құрылғылардың негізгі түрлерін пайдалану кезінде сауатты болу.</p> <p>3.1.10. Ветеринариялық бақылау объектілеріне радиациялық сараптама жүргізе білу</p>
3 Арнайы (блок ПД)	М.3.2. Ветеринариялық- санитариялық	<p>3.2.1. Өсімдік өнімдерін, балық өсіру, ара шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдерін сараптау үшін сынамаларды іріктеу және дайындау кезінде өнімді ветеринариялық-санитариялық сараптау мәселелерінде құзырлы болуы.</p> <p>3.2.2. Ауылшаруашылық дақылдарының, балық шаруашылығы, ара шаруашылығы және құс шаруашылығы өнімдерінің сапасы мен қауіпсіздігін ветеринариялық-санитариялық бағалау кезінде тағамдық және биологиялық құндылығын анықтаудың әдістерін меңгеру.</p> <p>3.2.3. Ветеринариялық-санитариялық бағалауды және өнімді сараптауды қолдану, гигиена нормалары мен талаптарын түсіну.</p> <p>3.2.4. Өндіріс кезінде гигиена және санитария саласындағы негізгі білімдерін, әртүрлі мал түліктерін пайдалану, күтіп бағу, азықтандыру</p>

		<p>және өсіру, мал өнімдерін тасымалдау және сақтау ережелерін көрсетеді.</p> <p>3.2.5. Жануарлардан алынатын шикізатты ветеринариялық-санитариялық сараптау және алғашқы өңдеудің талаптары туралы білімін игереді</p> <p>3.2.6. Тәркіленген өнімді техникалық жоюдың және мал азығын өндірудің өзіндік әдістерін меңгереді.</p>
3 Арнайы (блок ПД)	М.3.3. Индеттану және паразитология	<p>3.3.1. Адамдар мен жануарларға ортақ қоздырғыштар туралы білу, паразиттік жағдайды, аурушаңдықты, инвазиялық қағиданы сақтау мен таратудағы қоршаған ортаның рөлін болжай білу. Паразиттік қоздырғыштардан қоршаған ортаны қорғауды білу, инвазиялық ауруларға қарсы ветеринариялық-санитариялық шаралардың тиімділігін арттыру, сонымен қатар олардың тиімділігін бақылау.</p> <p>3.3.2. Жануарлардың жұқпалы ауруларының пайда болуы мен таралуын реттейтін заңдылықтарды, олармен күресу құралдары мен әдістерін білу. Жұқпалы аурулардың табиғатын, эпизоотиялық процестің табиғаты мен заңдылықтарын, жұқпалы аурулардың эпизоотиялық фокустары мен табиғи ошақтарын, жұқпалы аурулардың номенклатурасы мен классификациясын, профилактикалық және денсаулық шаралары жүйесін білу</p> <p>3.3.3. Аса қауіпті жұқпалы аурулардың негізгі қоздырғыштарын жүйелеу және бөлу туралы базалық білімді көрсетеді және осы негізде аурумен күресу бақылау тактикасын дамытады</p>
3 Арнайы (блок ПД)	М.3.4. Ветеринарлық істі ұйымдастыру	<p>3.4.1. Орындаушылардың жұмысын ұйымдастыра білу, ветеринариялық қызметті ұйымдастыруда басқарушылық шешімдер қабылдау.</p> <p>3.4.2. «Ветеринарлық медицина туралы» Қазақстан Республикасы Заңының мазмұнын, ветеринария саласындағы нормативтік құжаттарды қолдану тәртібін, сондай-ақ ветеринарлық медицинада қолданылатын негізгі ережелерді ретке келтіруді білу.</p> <p>3.4.3. Ветеринариялық кәсіпкерліктің заңнамалық регламентін, ветеринарлық кәсіпкерлікті ұйымдастыру формаларын, баға, қаржыландыру, салық салу, маркетинг, менеджмент және ветеринарлық кәсіпкерлік саласындағы іс қағаздарын жүргізу ережелерін білу.</p> <p>3.4.4. Жануарларды тексерудегі, жұқпалы емес және жұқпалы ауруларды зерттеудің әдіснамалық тәсілдері білу; ғылыми құжаттаманы құрастыру ережелері мен ғылыми</p>

		<p>зерттеу әдістемесін игеру.</p> <p>3.4.5. тауарлар мен қызметтерді жылжыту үшін байланыс жүйесін құру туралы.</p> <p>3.4.6. Ол заңнамалық және нормативтік актілердің, жарлықтардың, жануарлардың саулығы және дәрі-дәрмектің айналымы саласындағы қызмет туралы негізгі ережелерді біледі.</p> <p>3.4.7. Фармацевтикалық нарықтағы маркетингтік зерттеудің аналитикалық әдістерін қолдану дағдылары бар.</p> <p>3.4.8. Ет және сүт өнімдерін өндіру технологиясы, гигиена және санитария, сонымен қатар шикізат пен дайын өнімнің сапасын бақылау бойынша теориялық білім мен практикалық дағдыларға ие болу.</p> <p>3.4.9. Ветеринария саласындағы сапа, стандарттау және сертификаттау бойынша нормативтік құжаттарды қолдану мүмкіндігі.</p> <p>3.4.10. Стандарттау және сертификаттау қондырғыларының санитарлық қауіпсіздігін бағалау дағдылары бар. сонымен қатар тауарлық қасиеттер және олардың ресурстарының ұлғаюы.</p> <p>3.4.11. Ветеринариялық өнімдерді апробациялау, стандарттау және бақылау бойынша негізгі білімдерін көрсетеді. сонымен қатар жұқпалы және инвазиялық аурулармен ауыратын жануарлардың алдын-алу және емдеуде.</p> <p>3.4.12. дәрілік өсімдік материалдары, шикізатты сақтау, тәжірибелік ветеринария үшін дәрілік формаларды дайындау саласында.</p> <p>3.4.13. әдеби көздерге шолу жасау, эксперимент құру, ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу, ғылыми журналдарда мақалалар дайындау, диссертация дайындау.</p> <p>3.4.14. Ветеринарлық медицинада әдіснамалық және ғылыми құжаттар саласындағы білімдерге ие</p>
<p>4 Кәсіби (блок МД)</p>	<p>М.3.5. Тағам өнімдерінің сапасы мен қауіпсіздігі</p>	<p>3.5.1. Өзінің болашақ кәсібінің әлеуметтік маңыздылығын мойындайды, жануарлардан алынатын өнімдер мен шикізаттарды ветеринариялық-санитариялық сараптау саласындағы кәсіби қызметті жүзеге асыруға ынталандырады</p> <p>3.5.2. Азық-түлік қауіпсіздігі, қоршаған орта факторларының жануарлардың денсаулығын қорғауға, олардың өнімділігін арттыруға және өнімнің жоғары санитарлық сапасына қол жеткізуге ықпал ету мәселелерінде сауатты болу. өнімдердің тағамдық құндылығын анықтау әдістерін меңгеру.</p> <p>3.5.3. Ет және сүтті қайта өңдеу кәсіпорындарына</p>

		<p>қойылатын санитарлық-гигиеналық талаптар саласында сауатты болу.</p> <p>3.5.4. Ағынды суларды тазарту әдістері. Ет және сүт өнеркәсібі кәсіпорындарының санитариясы.</p> <p>3.5.5. Ет және сүт өнімдерінің сапасын анықтауда өнімді бағалау.</p> <p>3.5.6. Өнімді жалғандығын анықтау әдістерін білу; сараптама жүргізу және сот сарапшысы ретінде қорытынды жазу</p>
4 Кәсіби (блок МД)	М.3.6 Ветеринариялық-санитариялық бақылау	<p>3.6.1. Ветеринарлық медицинаны ұйымдастыру және бақылау саласындағы кәсіби қызметтің негізгі формалары мен әдістеріне ие.</p> <p>3.6.2. Бақыланатын тауарларды Қазақстан Республикасының кедендік шекарасы арқылы өткізу кезінде кедендік бақылауды және ветеринариялық-санитариялық қадағалау тәртібін біледі.</p> <p>3.6.3. мал шаруашылығы өнімдерін өндіру, тасымалдау және сақтау кезіндегі гигиена және санитария мәселелері бойынша.</p> <p>3.6.4. Дені сау және ауру жануарлардың бір бөлігінен алынған барлық мал өнімдеріне сараптама туралы білімін көрсетеді.</p> <p>3.6.5. Экспорттық-импорттық операциялар кезінде бақыланатын тауарлар мен объектілердің, «тірі» тауарларды қабылдау қайта өңдеу мен карантиннің әдістерін анықтауда білікті болу</p> <p>3.6.6 ЭС елдерінің экспорттық-импорттық мал шаруашылығы өнімдеріне ветеринариялық санитариялық талаптар мәселелері бойынша білікті болу</p>

6В09101-Ветеринариялық санитария білім беру бағдарламасы пәндерінің құзіреттілігі облыстың жұмыс берушілерінің талаптарын ескере отырып жасалады: ҚР АШМ «Ветеринария бақылау және қадағалау комитетінің Жамбыл облыстық аумақтық инспекциясы» ММ
Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі Ветеринарлық бақылау және қадағалау комитетінің «Республикалық ветеринариялық зертхана» шаруашылық жүргізу құқығындағы РМК Жамбыл облыстық филиалы.

**7. 6B09101- «Ветеринариялық санитария» білім беру бағдарламасы бойынша
үлгілік оқу жоспары**

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы 5 мамырдағы
№ 182 бұйрығына
3-қосымша
Жоғары білім берудің
мемлекеттік жалпыға
міндетті стандартына
2-қосымша

№	Пәндер мен циклдердің атауы	Жалпы еңбек сыйымдылығы	
		академиялық бойынша	сағат академиялық кредит бойынша
1	2	3	4
1	Жалпы білім беретін пәндер (ЖБП) циклі	1680	56
1)	Міндетті компонент	1530	51
	Қазақстанның қазіргі заман тарихы	150	5
	Философия	150	5
	Шетел тілі	300	10
	Қазақ (Орыс) тілі	300	10
	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (ағылшын тілінде)	150	5
	Әлеуметтік-саясаттану білім модулі (әлеуметтану, саясаттану, мәдениеттану, психология)	240	8
	Дене шынықтыру	240	8
2)	Жоғары оқу орны компоненті және (немесе) таңдау компоненті	150	5
2	Базалық пәндер (БП) циклы	4260	142
1)	Жоғары оқу орны компоненті және (немесе) таңдау компоненті		
2)	Кәсіптік практика		
3	Бейіндеуші пәндер циклы	2700	90
1)	Жоғары оқу орны компоненті және (немесе) таңдау компоненті		
2)	Кәсіптік практика		
4	Оқытудың қосымша түрлері (ОҚТ)		
1)	Таңдау компоненті		
5	Қорытынды аттестаттау	кемінде 360	кемінде 12
1)	Дипломдық жұмысты, дипломдық жобаны жазу және қорғау немесе кешенді емтихан тапсыру	360	12
	Барлығы	кемінде 9000	кемінде 300

8. Модуль түрлері шеңберіндегі білім беру бағдарламасының мазмұны

Пән кодтары	Модульге енгізілген пәндер атауы	Академиялық кредит	Семестр	Күзиреттіліктердің мақсаттары мен міндеттерінің шифры
1. Жалпы білім беру пәндері ЖБП циклі (56 кредит)				
Міндетті компонент- 51 академиялық кредит				
Модуль 1.1				
KKZT 1101	Қазақстанның қазіргі заман тарихы	5	2	1.1.1,1.1.3., 1.1.4.,1.1.5.
Fil 2102	Философия	5	3	1.1.2, 1.1.3,
Модуль 1.2				
ShT 1103	Шетел тілі	10	1-2	1.2.1 , 2.1.3.
K(O)T1104	Қазақ (Орыс) тілі	10	1-2	1.2.1 1.2.2, 2.1.4.
Модуль 1.3				
AKT 1105	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (ағылш. тілінде)	5	3	1.2.5, 1.2.6., 1.2.7., 1.2.8., 1.2.9.,
Модуль 1.4				
MP1107	Мәдениеттану және психология	3	1	1.1.6., 1.1.8., 1.1.9.
AS 1108	Әлеуметтану және саясаттану	5	2	1.1.4., 1.1.5., 1.1.7
DSh 1106	Дене шынықтыру	8	1-4	
Таңдау компоненті - 5 академиялық кредит				
ETD 110	Экология және тұрақты даму	5	2	1.1.7., 1.1.8., 1.1.9.
Базалық пәндер БП циклі-142 академиялық кредит				
Жоғары оқу орны компоненті - 63 академиялық кредит				
М 2.1.				
KK(O)T 2201	Кәсіби қазақ (орыс) тілі	3	3	2.3.1., 2.3.3,2.3.5
KBShT 2202	Кәсіби бағытталған шетел тілі	3	4	2.3.1.,2,3,4,
ZhM 1203	Жануарлар морфологиясы	6	1,2	2.1.1, 2.1.3.,2.1.4
FBZh 2204	Жануарлар физиологиясы және биохимиясы	8	3,4	2.2.1.2., 2.2., 2.2.3.,2.2.4
VMV 2205	Ветеринариялық микробиология және вирусология	8	4.5	2.4.3, 2.6.1, 2.6.2,
Zh P3206	Жануарлар патологиясы	11	6.7.8	2.4.1.,2.4.4.
FTTT 3207	Фармакология, токсикология және токсикологиялық талдау	8	6.7.	2.7.1, 2.7.2, 2.7.3, 2.7.4.
VGS 3208	Ветеринариялық гигиена және санитария	8	5.6	2.5.1., 2.5.2.
MShOVSS 3209	Мал шаруашылық өнімдерін ветеринариялық санитариялық сараптау	8	5.6	2.5.3, 2.5.4.
Таңдау компоненті - 66 академиялық кредит				
ZhB 1214	1.Жасушалық биология	4	1	2.1.1., 2.1.2., 2.1.3.,
ZhG 1214	2.Жалпы гистология			

LVT 1215 LT 1215	1.Латын ветеринарлық терминологиясы 2.Латын тілі	3	1	2.3.2.,2.2.4.
MShN 2216 MShM 2216	1. Мал шаруашылығы негіздері 2. Мал шаруашылығын механикаландыру	4	2	2.1.7., 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10.
ZI 2217 ZD 2217	1.Зертханалық іс 2. Зертханалық диагностика	5	3	2.4.1, 2.4.2. , 2.4.3.
VG 2218 GS 2218	1.Ветеринарлық генетика 2.Генетика және селекция	5	3	2.1.5., 2.1.6.
VSIT 2219 VKTK 2219	1. Ветеринариялық санитариядағы IT 2. Ветеринариядағы компьютерлік технологияларды қолдану	5	4	2.4.5,2.4.6.
KKB 3220 VDET 3220	1. Клиникалық және қолданбалы балау 2. Ветеринариядағы диагностикалық және емдеу техникалары	5	4	3.1.1 ,3.1.2, 3.1.3. ,3.1.4.
AVK 3221 VD 3221	1. Алғашқы ветеринариялық көмек 2.Ветеринариялық деонтология	4	4	3.1.5., 3.1.6, 3.1.7, 3.1.8
VI 3222 ZhATR 3222	1.Ветеринариялық иммунология 2. Жануарлар ағзасының табиғи резистенттілігі	5	5	2.4.3., 2.6.3, 2.6.4.
VZ 3223 VNK 3223	1. Ветеринариялық заңдылықтар 2. Ветеринариядағы нормативтік құжаттар	5	5	3.4.1., 3.4.2., 3.4.4.
VK 4224 KN 4224	1. Ветеринарлық кәсіпкерлік 2. Кәсіпкерлік негіздері	5	5	3.4.3,3.4.5
AShOSSN 4225 TOT 4225	1. Ауыл шаруашылық өнімдерінің стандарттау және сертификаттау негіздері/ 2. Тауартану және өнімдерді таңбалау	5	7	3.4.8., 3.4.9,3.4.10.
VB 3227 VF3227	1. Ветеринариядағы биопрепараттар 2. Ветеринариялық фармакогнозия	5	8	3.4.11, 3.4.12,
MOShVSS 5228 TKKZhOK 5228	1. Мал өнімдерінің шикізаттарын ветеринариялық-санитариялық сараптау 2. Тұтыну қалдықтарын кәдеге жарату, өңдеу және көму	6	9	3.2.3, 3.2.4.
Кәсіптік практика- 13 академиялық кредит				
OP 1210	Оқу практика	1	2	1.1.2
OAP 2211	Оқу арнайы практика	3	4	
OP 3212	Өндірістік практика	5	6	
OP 4213	Өндірістік практика	4	8	
Бейіндеуші пәндер циклі БП - 90 академиялық кредит				
Жоғары оқу орны компоненті 52 академиялық кредит				
VR 3301	Ветеринариялық радиобиология	5	6	3.1.9.,3.1.10
ShKVSB 3302	Шекара мен көліктегі ветеринариялық санитариялық бақылау	5	6	3.2.1 3.5.1
OBAKShO VSS 4303	Өсімдік, балық, ара және құс шаруашылығы өнімдерін ветеринариялық санитариялық сараптау	13	7.8.9.	3.2.1.,3.2.2

VSP 4304	Ветеринариялық санитариялық паразитология	5	8	3.3.1., 3.3.2., 3.3.3
IZhZhA 4305	Індеттану және жануарлардың жұқпалы аурулары	6	8.9.	3.3.1., 3.3.2., 3.3.3
VM 4306	Ветеринариядағы менеджмент	5	8	3.4.5,3.4.6.,3.4.7.
ESOTGSVSS 4307	Ет-сүт өнімдерінің технологиясы, гигиенасы, санитариясы және ветеринарлық санитарлық сараптау	13	7.8.9.	3.2.3.,3.2.4

Мамандандыру компоненті-24 академиялық кредит

1. Ветеринарлық санитариялық және азық-түлік қауіпсіздігі

TM 3310	Тағамдық микробиологиясы	4	5	3.5.1, 3.5.2
SM 4311	Санитариялық микробиология/	5	7	2.5.5.,2.5.6.
ASVSB 4312	Азық сапасын ветеринарлық санитарлық бақылау	5	7	3.5.1 ,3.5.2,
MShOSSS 5313	Мал шаруашылық өнімдерінің сапасын соттық сараптау	5	9	3.5.5 .,3.5.6,
ESOVVS 5314	Ет, сүт кәсіпорын объектілерінің ветеринарлық санитариясы	5	9	3.5.3 ,3.5.4,

2 Ветеринарлық -санитарлық бақылау

М 3.4.

VIY 3310	Ветеринарлық істі ұйымдастыру	4	5	3.4.1., 3.4.2., 3.4.3
VKI 4311	Ветеринарлық кедендік іс	5	7	3.6.1., 3.6.2
KI 4312	Карантиндік індеттер	5	7	3.3.1., 3.3.2., 3.3.3
MOOTSKGS 5313	Мал өнімдерін өндіру, тасымалдау және сақтау кезіндегі гигиена және санитария	5	9	3.6.3, 3.6.4
EIOOAESOO VS 5314	ЭС елдерінен мал шаруашылығының экспорттық-импорттық өнімдеріне қойылатын ветеринарлық санитарлық талаптар	5	9	3.6.5., 3.6.6.,

Кәсіптік практика- 14 академиялық кредит

OP 5308	Өндірістік практика	10	10	3.6.4
DP 5309	Дипломалды практикасы	4	10	3.4.13.,3.4.14.

Қортынды аттестаттау

DZhK	Диплом (жоба) жазу және қорғау немесе кешенді емтиханға дайындалу және тапсыру	12	10	
		300		

9. Білім беру бағдарламасының модульдері аясында игерілген академиялық кредиттердің көлемін сипаттайтын жиынтық кесте

Курс обучения	Семестр	Количество осваиваемых модулей	Количество изучаемых дисциплин			Количество академических кредитов							Всего в часах	Экз.	Диф. зачет	
			ОК	ВК	КВ	Теоретическое обучение	Учебно-ознакомительная практика	Учебная(специальная)	Производственная практика	Производственная практика	Преддипломная практика	Итоговая аттестация				ВСЕГО
1	1	6	5	1	2	28	-	-	-	-	-	-	30	900	7	1
	2	5	6	2	2	27	1	-	-	-	-	-	30	900	8	1
2	3	6	3	1	3	28	-	-	-	-	-	-	30	900	6	1
	4	5	1	3	3	25	-	3	-	-	-	-	30	900	6	1
3	5	4	-	3	4	30	-	-	-	-	-	-	30	900	7	-
	6	5	-	7	-	25	-	-	5	-	-	-	30	900	6	-
4	7	6	-	4	3	30	-	-	-	-	-	-	30	900	7	-
	8	5	-	5	1	26	-	-	-	4	-	-	30	900	5	-
5	9	5	-	4	3	34	-	-	-	-	-	-	34	1020	7	-
	10	-	-	-	-	-	-	-	-	10	4	12	26	780		
Всего:			15	30	21	253	1	3	5	14	4	12	300	9000	59	4

Білім беру бағдарламасын әзірлегендер: к.в.н., Б.Т.Абдибеков
к.в.н., Қ.М.Қазақбаев

«Согласовано»:

Академиялық саясат басқармасының бастығы

Г.А. Кабылбаева

Кафедра меңгерушісі

П.М.Маликтаева

Жұмыс берушілермен келісу:

«Келісілді»:

ҚР АШМ "Ветеринария бақылау және
қадағалау комитетінің Жамбыл облыстық
аумақтық инспекциясы " ММ басшысы

Ж.М. Кокеев

ҚР АШЖ-ВБҚК «Республикалық ветеринариялық зертханалар» ШЖҚ РМК директоры

Е.Р.Замишев

ҚР АШЖ "Ветеринария бақылау және қадағалау комитетінің Тараз қалалық аумақтық инспекциясы" ММ басшысы

А.Т.Түйтебаев

«Қаз ҒЗВИ» ЖШС филиалы Жамбыл ғылыми-зерттеу ветеринарлық станциясының басшысы
ВС-18-1 тобының студенті

А.К.Тлепов

А.Б.Кенесова

Настоящий документ обсужден на научно-методическом Совете МТИИ и утвержден на Ученом Совете МТИИ, протокол № 11 от «24» 08 2011